

# דברי מאיר

מאצרוזתיו של הרדה"ג רבי מאיר סנדר שליט"א

מו"צ בירושלם תובב"א ומה"ס 'דברי מאיר' ועוד

בס"ד  
טבת התשפ"ג  
גליון מס' 54

השיעור השבועי בהלכה ואגדה  
של מורנו הרב שליט"א  
א"י"ה מידי יום רביעי בשעה 18:15  
בבנין הישיבה הגדולה 'הכמות שלמה'  
רח' הזייד"א 21, בית וגן - ירושלים

## אמר רבי מאיר

המאמר החודשי  
ממורנו הרב שליט"א



מי שרוצה ומשקיע,  
בעזרת ה' יצליח!

## אור החיים

פרקי חיים מרובותינו הקדושים  
שיום פקידת שנתם בהודש זה



< החג היחיד שמתפרס על ב' חודשים, והענין בזה

**חודש טבת שאנחנו נכנסים אליו**  
הוא חודש שחציו חל בחג החנוכה וחציו הוא חודש של חול, וכבר עמדו על זה בספרים (עי' בספה"ק "בני יששכר" להרה"ק ר' צבי אלימלך מדינוב זיע"א - מאמרי חנוכה) שזה החג היחיד שמתפרס על פני שני חודשים, שהרי כל החגים הם באמצע החודש או בתחילתו שהרי שלשת הרגלים: פסח, שבועות, סוכות - הם באמצע החודש, וכן ראש השנה - הם הכיפורים - שהם בתחילת חודש אך הם בחודש אחד, ואפילו החגים מדרבנן: פורים, ט"ו בשבט - הרי שהם באמצע החודש, ואפילו היום הקדוש והגדול ל"ג בעומר הוא באמצע החודש ואין הוא מתפרס על פני שני חודשים.

והנראה בזה שהשפעת אור ימי החנוכה הם כל כך גדולים - וכמו שמאריך בספה"ק "שפת אמת" שאור ימי החנוכה הוא מאור ששמו הקב"ה לצדיקים לעתיד לבוא, ולכן יש בו סגולה נפלאה לזיכרון התורה בעצם ההסתכלות על הנרות, והאריך בזה הרבה, ולכן תיקנו להם חז"ל שיהיו על פני שני חודשים כדי שזכרון לאור של ימי החנוכה להשפעה על שני חודשים, וכבר אמרתי פעמים רבות שמה שחל באותו החודש משפיע על כל ימי החודש, וממילא זוכים להשפעות הנפלאות של ימי החנוכה לשני חודשים.

< לנצל את ה'זמן' המסוגל

ומה שאנחנו יכולים להוציא מזה למעשה הוא ללמוד בהתמדה גדולה בחודשים אלו, כי הרי ביארנו שהאור של חנוכה משפיע על עניין של זיכרון התורה ומי שלא לומד וודאי שלא יזכור, וכפי שמי שלא זורע אין לו מה לקצור, וממילא התורה שלומדים בחודשים אלו היא מאוד חשובה. ועל חודש כסלו גם שמעתי מכ"ק מרן האדמו"ר מראחמיסטריווקא שליט"א (ליל שיש אור לט"ו כסלו תשפ"ג - לאחר קידוש לבנה) שכל החודש הזה (כסלו) מסוגל מאוד כי בו הייתה חנוכה המזבח והוא מסוגל לגאולה, וכן אמר שהוא מסוגל לתורה - וביאורו כנ"ל, שבנרות מושפע האור הגנוז של התורה. ומזה נלמד שגם חודש טבת הוא מסוגל לתורה, כי אם זה הולך אחרי ההשפעות של חנוכה על כל

ביום ג' טבת חל היארצייט של מרן הגאון ר' חיים שמואלביץ זצ"ל [נפטר בתשל"ט] - היה גאון עצום, ומלבד גדלותו בתורה היה בעל מידות נפלאות, ראיתי פעם בספר "מח ולב" [שיצא על תולדותיו] מעשה נפלא שפעם ליווה ר"י אחד לביתו בצהריים לאחר השיעור כללי, והומינו לסעד על שולחנו, והביאה הרבנית מרק וכל הזמן שיבך ר' חיים את המרק ואת הירקות וכדו' ואכל הרבה, וכששאלו אותו ר"י על זה: "זה בסך הכל מרק?" השיבו ר' חיים: "זה השיעור כללי שלה - שעמלה על זה מהבוקר!" [וכמו שמעיר הבה"ח יונתן ברגר שיחי': שעל זה נאמר (בגמ' ברכות): "נשים במאי קא זכיין וכו'" - שעזרות לבעליהן - וא"כ זה שפיר השיעור כללי שלה]. **היה בעל רגש גדול, וידוע המעשה שכשהגיע ל"קבר רחל" נשתטח ואמר: "הכתוב אומר: "מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה" - ואני בנך חיים קורא לך: ויין מאמרו, ויין [תבכי אמא, תבכי] עדי יתבשרו בניך: כי יש שכר לפעולתך ושבו בנים לגבולם," זיע"א.**

ביום ד' טבת חל היארצייט של האדמו"ר ר' גרשון העניך מראדזין זיע"א, בעל התכלת וסדרי טהרות (תרנ"א) - היה גאון עצום, וחיידש את התכלת, זיע"א.

ביום ז' טבת חל היארצייט של מרן הגאון ר' שלום שכנא זאהן זצ"ל (תשע"ג) - תלמיד מרן החפץ חיים זיע"א - הייתה אצלו הרבה בזקנותו ברח' עזרת תורה בירושלים, והיה כבר למעלה מגיל 100 (נפטר בגיל 105) והיה מספר לי סיפורים ממרן הח"ח זיע"א שלמד בשיבתו (היה יושב במטבח בין המקרל לשולחן ולומד זוהר - וכן לימד "קדשים" בכלול שלו בביהכ"ס "הר צבי" ברח' צפניה בי-ם), ואמר לי תמיד: **"החפץ חיים אמר לי שאדם עתיד ליתן דין וחשבון על זה שחי בלי חשבון"**, ואמר לי שהיה עובר בלילה מתחת לביתו של מרן החפץ חיים זיע"א ושמעו שעושה חשבון נפש ואומר לעצמו: "ישראל מאיר למה עוד לא התחזקת בתורה?" וכדו', זיע"א.

**בעשרה בטבת חל היארצייט של הגאון המופלא המקובל ר' משה שפירא זיע"א** - מכאן בית וגן - נפטר תשע"ז - זכותי להכיר ולדבר עימו, היה תלמידו המובהק (מספריה) והבקי הגדול בתורתו של רבינו המהר"ל מפראג זיע"א. פעם שאלתי על מקור מה שאומרת העולם שמי שטובל במקוה האר"י ז"ל לא ימות מהעולם בלא תשובה [נהורים לשם כל הזמן וכמו שראיתי בביה"ז מנ"א תשע"ט שהייתי בנופש בצפת וטבלתי שם פעמים רבות], ואמר לי: "אין מקור שזה מקוה שטבל בה האר"י ז"ל, ולא כתוב בכתביו סגולה זו, אך מי שטובל במים כה קרים בשביל שלא יפטר מהעולם בלי תשובה ודאי שיועיל לו", זיע"א.

ת.נ.צ.ב.ה.

מתוך 'השיעור השבועי' של מוה"ר שליט"א:  
ד/י"א טבת התש"פ - גליון מס' 104/105

חודש כסלו בגלל שיש בו את חנוכה ממילא גם חודש טבת יש בו את ההשפעות של חנוכה כיוון שיש בו את חנוכה, וממילא יש לנו לנצלו היטב.

< "ימי חורפי" - מה הכוונה?

**ויתכן לפי זה עוד פשוט במה שכותבים הקדמונים תמיד:** "מה שלמדתי בימי חורפי"! שבפשוט הכוונה היא לימי נעוריהם, ויש שביארו בזה כי לילות החורף ארוכים הם ומסוגלים לתורה - וכמו שכתב רבינו הרמב"ם ז"ל. אבל אפשר עוד לבאר עפ"י הנ"ל כי יש בימי החורף (שידוע שיעקר החורף זה החודשים כסלו - טבת) סגולה יותר גדולה לזיכרון התורה וכן"ל, [ובדרך צחות נראה לומר עפ"י זה, שהרי הם כתבו את ספריהם בזקנותם ושם הם כתבו מה שהם זוכרים מ"ימי חורפי", והם זכרו את זה בזכות אור התורה של חנוכה גם לאחר שנים רבות...].

< מה הקשר לאברהם אבינו ע"ה?

**עוד יש לומר עפ"י מה ששמעתי מכ"ק מרן האדמו"ר מראחמיסטריווקא שליט"א לפני שנים רבות בחנוכה,** שר"ח טבת הוא היארצייט של אברהם אבינו ע"ה, וממילא הרי הבחינה של אברהם אבינו ע"ה היא התחלה חדשה - שהרי אמרו חז"ל שכן שלש שנים הכיר אברהם אבינו ע"ה את בוראו, שהיה תמיד מחפש מי ברא את כל זה? - "עד שהציק עליו בעל הבירה", וממילא נלמד אף מזה דבר גדול: עומד לו ילד קטן בתוך סביבה מנוכרת של גויים ומחפש מי עשה את כל אלה ומי ברא את העולם? וה' יתברך מראה לו שמי שמבקש מקבל, וכמאמר חז"ל: "הבא להיטהר מסייעים בידו" - וממילא נלמד מזה שבאמצע ימי החורף שזה כבר לא תחילת זמן וקצת יותר קשה כבר - חנוכה וחודש טבת יעשו לנו התחלה חדשה של תורה, ואפשר להתחיל מחדש וכמו שאברהם אבינו ע"ה התחיל מחדש הכול, וכמו שכתבנו במאברגם אבינו ע"ה יש לנו ללמוד גם על עניין התורה בעצמה שע"י שהתקרב לה' זכה, וכמו שאמרו חז"ל שכליתו לימדו אותו את התורה, עוד אמרו חז"ל: "קיים אברהם אבינו כל התורה ואפילו עירובי תבשילין", ורואים מזה שמי שמשקיע - מצליח!

שיהיה חודש טוב ומבורך!  
כל ההשפעות הטובות! אמן!

## מאורי האש

סיפורי מופת והנהגות קודש מגדולי ומאורי הדור שליט"א



מגדולי צדיקי הדור ומנהיגיו הוא מרן הגאון הגדול רבי שמעון רפאל בעדני (בן חביבה) לרפו"ש שליט"א (נולד בח' טבת התרפ"ח) - זקן מועצת חכמי התורה, ראש ישיבת 'פורת יוסף' בירושל' וראש הכוללים ומוסדות 'תורה וחיים', ועוד, שחיייו רצופים שקיעות בלימוד והרבצת תורה ומוסר, והכל מתוך יראת ה' שהורה וחרדת קודש לכבוד התורה, מצוותיה ועמליה, בפשטות וענווה.

מרן הגרש"ר שליט"א זכה לינוק מרבתינו מצוקי ארץ, בישיבת 'בית יוסף - נובהרדוק' שבחדרה ממרן הגראמ"מ שך זצוק"ל, ובישיבת 'פורת יוסף' שבירושלים ממרן הגר"ע עטיה זצוק"ל, ועוד [בשיחה לדרשו' התבטא ואמר: "שלשה רבנים היו לי שגדלתי על ברכיהם - הרב שך, הסטיפילר וחכם עזרא עטיה. אהבתי אותם אהבת נפש והם אהבו אותי מאוד"], ודרכו הלמדנית, החינוכית וההנהגתית היא בעצם שילוב של מה שקיבל מרבתינו הגדולים ז"ע.

למותר להאריך במפעלותיו הכבירים של מרן הגרש"ר שליט"א בכל התחומים: הן בלימוד והרבצת תורה, הן במוסר וחינוך, הן בהנהגה - כי הדברים ידועים ומפורסמים - רק נציין דבר אחד שלא רבים מודעים לו, שנושא ה'שידוכים' קרוב מאד ללבו והרבה פעל והמרץ ועודד לעשות בענין זה, והוא בעצמו זכה להיות השדכן של הרבה בתים בישראל - המפורסם שבהם הוא ביתו של מרן הראש"ל הגר"א בקשי דורון זצוק"ל - וכן שולח שדכנים לפלוני או פלונית כדי לסייע להם להתקדם, ולאחרונה אף ייחד חדר בביתו למפעל שידוכים אשר יושבות בו שדכניות ועושות מלאכתן נאמנה, ואת משכורתן משלם מרן הגרש"ר שליט"א מכיסו הפרטי! לא יאומן כי יסופר.

נביא כאן דברי חיזוק ודירבון בענין לימוד תורה, לרפואתו השלימה:

באחת משיחותיו בפני תלמידים צעירים אמר בכאב: "כתוב במשנה באבות כ'ל השומר דבר אחד ממשנתו מעלה עליו הכתוב כאילו מתחייב בנפשו, שנאמר רק השומר לך ושמור נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך. למה עד כדי כך, מי ששוכח מתחייב בנפשו? משום שיש לך אפשרות לחזור על החומר, כשיש לך אפשרות לא לשכוח ואתה לא עושה, יש עליך תביעה. אני שומע שיש תופעה היום של בחורי ישיבות שאוכלים חמין בליל שישי, כל כך כואב לי לשמוע על זה. הולכים לחמין, מה זה? - צריך לנצל זאת לתורה, לשבת ללמוד, במקום זה יושבים בכל מיני מקומות, אומרים כאן יש חמין טוב... ליל שישי תמיד היה מוקדש ללימוד תורה, לחזור על החומר, היינו יושבים וחוזרים על הלימוד, הרב שך זצ"ל היה בא לראות מה יש לנו לאכול בליל שישי, אז הוא ראה שיש קפה, אז הוא ביקש שילכו לקנות חלב שיהיה לנו גם חלב שנלמד בחשק יותר - אבל לשבת לאכול חמין? לשרוף את הלילה? כואב לי מאד!"

בשיחה לדרשו' ביקשו לשמוע ממרן הגרש"ר שליט"א איזו עצה איך לזכות ולהגיע למתיקות בתורה, לשמוח בלימוד התורה ולהתענג על הלימוד? והשיב: באים ושואלים אותי את השאלה הזאת לא פעם, ואני תמיד אומר לשואל, אתה הרי מתפלל על זה כל יום! מה אתה בא לבקש ממני? אתה מבקש שירות מהקדוש ברוך הוא כל יום בתפילה, רק בתבטש מעטק המב, תתפלל על זה בכונה "והערב נא", ותזכה לזה! ואם זה לא הולך לך, אם התפילה לא עשתה פירות, אז תתפלל שוב ותבכה! תבכה! אם היית חולה מסוכן תלילה וחס, איך היית אומר 'רפאנו?' בככי! גם פה, תבכה! תעבדו על זה, תדברו על זה, ותתעסקו בזה בתפילה ובבקשה ובתחנונים ותזכו לזה. ועוד צריך לדעת, שכדי לזכות למתיקות התורה חייבים לחזור הרה על הלימוד. לחזור הרבה, זה מביא אהבה ללימוד."

ונחתום בתפילה וזעקה, שה' יתברך ירפא ויחזק את מרן הגאון רבי שמעון רפאל בן חביבה בתושח", "ימים על ימי מלך תוסיף, שנותיו כמו דור דור", כדי שנזכה עוד ליהנות מאור תורתו וזיו פניו המאירות עד ביאת גואל צדק, אמן.



מורנו הרב שליט"א עם מרן הגרש"ר בעדני שליט"א

## אזרה - זו תורה

מכתבי תורה והוראה של מורנו הרב שליט"א



### גוי שאפה פת והתגייר - האם מותר לאכול הפת, קדושת "ובא לציון" מעומד או מיושב

טבת התשפ"ב

לכבוד הבחור החשוב והנפלא, כמר יצחק פרץ הי"ו ממקסיקו סיטי, אחדשה"ט!

בדבר השאלה ששאלו אותך ושלחת אליי: גר שאפה פת קודם שהתגייר והוא רוצה לאכול פת זה אחר שהתגייר, האם יכול לאכול על פי ההלכה - כיון שאין בעיה של "חתנות"?

שאלתו נפלאה. והנה מרנא הגאון מוילנא ז"ע אמר (כמובא בשמו בהרבה ספרים) שבכל תקנות חז"ל טמונים עוד טעמים וסודות נסתרים שלא התגלו לנו בעיקר התקנה, ולכן אין מבטלים שום תקנה של חז"ל גם אם בטל הטעם, ואמנם יש מקומות מסוימים שהקלו בהם הפוסקים - כגון אוכלין ומשקין מגולים במקום שאין מצויים נחשים, שהשו"ע היקל בזה אבל הגר"א לא רצה להקל בזה, מצד העניינים הנסתרים שטמונים בתקנה זו - אבל ב"ד הרי לא מצונו למי שמיקל בדבר, ולכן גם אם לא שייך כאן הטעם של חשש חתנות אבל לא בטלה התקנה ואסור לו לאכול את הלחם שאפה לפני שהתגייר.

עוד הובאה לפניי שאלתו בכהאי לישנא: מהו המקור לדין שצריך לשבת בקדושה ד"ובא לציון", כי בבית ספר שלי עושים שלוש מגינים בגלל ה"קורונה", למעשה הרבה פעמים קורא לנו שמכניסים ספר תורה לבית המדרש שלנו בדיוק כשאנו נמצאים בקדושה - ושאלתי, האם צריך לומר את הקדושה בעמידה או לחכות ולומר בישיבה? ועוד הסתפקתי, עד כמה צריך לעמוד - האם כשסוגרים את הדלת או הדלת הראשונה או עד שיסגרו את כל היולין האחרון?

תשובה: לא מצאתי מקור ברור שצריך לשבת בקדושה של "ובא לציון", אבל ראיתי הרבה צדיקים שמקפידים על זה [ומרן רה"י הגר"מ אורחי שליט"א מקפיד על כך מאד ומורה כולם לשבת], ומצד שני ראיתי להיפך אצל מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, ששבקדושה של "ובא לציון" הוא נעמד מיישיבתו [וכנראה זה תלוי במנהגים]. ואולי הטעם שיושבים בקדושה זו הוא כדי להבדיל בין הקדושה שאומרים בחזרת הש"ץ, ומי שרוצה לשבת בקדושה זו ומכניסים ס"ת, יעמוד עד שמכניסים את הספר תורה לתוך הארון, ואז יכול לשבת גם אם לא סגרו עדיין את הדלתות והפרכת. ועיקר הקדושה לענין זה הוא רק "קדוש, קדוש, קדוש", וכל השאר יכול לומר גם בעמידה.

וכעת (מוצ"ש שמות התשפ"ב) פגשתי אחר תפילת מעריב את הגאון הגדול רבי יחזקאל לינד שליט"א מו"צ העדה החרדית - שהוא בקי גדול מאד בכל חדרי תורה, ושאלתיו אודות מנהג העמידה או הישיבה בקדושה ד"ובא לציון" והאם יש לכך מקור, והשיב לי שאמנם אין לכך מקור קדום, וגם השו"ע ושאר פוסקים קדמונים לא הזכירו נידון זה [ואולי ב'פסקי תשובות' הביא מהאחרונים], אבל ידוע ממרן החזו"א ז"ע שהקפיד דווקא לעמוד, וכנראה משום כן מקפיד גם מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א הוולך בדרכו. ומאידך יש שמקפידים דווקא לישיב, ויתכן שהטעם לשתי הדעות הוא בענין אחד: הנוהגים לעמוד עושים כן משום דדמי לקדושה דחזרת הש"ץ, והנוהגים לישיב היינו בשביל להבדיל בין קדושה זו לקדושה של חזרת הש"ץ. והוספתי לו שמרן רה"י הגר"מ אורחי שליט"א נוהג ומורה דווקא לישיב, ונהנה מאד לשמוע כן.

ומה שהוסיף לשאול עוד אחר כל הדברים האלה, שאמרו לו שמובא בספר "הלכה ברורה" להגאון רבי דוד יוסף שליט"א שמקור הדין לישיב בקדושה ד"ובא לציון" הוא מהזוהר והרמב"ם ועוד ראשונים, הנה גם בדברים הנ"ל שהבאתי בשמו של הגר"י לינד שליט"א יש לדקדק היטב, שכוונתו שלא מצאנו דין זה להלכה ולמעשה בדברי רבותינו הפוסקים - כהשו"ע והמשנ"ב ועוד, אבל בודאי שיש למנהג זה מקורות אמיתיים ומיוסדים על אדני פז ע"פ הסוד וכו' [שהרי לא בכדי הקפידו על כך הרבה צדיקים וכנ"ל, ומלבד זאת הרי כידוע "מנהג ישראל תורה הוא", וכבר אמר הלל הזקן (ספחים סו ע"א): "הנח להן לישראל, אם אין נביאים הן - בני נביאים הן", ועיי"ש שם דהיינו אפילו בדאורייתא, ואכמ"ל].

ואדרבה, כנראה מכך שלא הביא השו"ע ושא"פ את הדין הזה להלכה ולמעשה, הסיק מרנא החזו"א ז"ע שדין זה הוא דווקא לנוהגים ע"פ הקבלה [ואין הוכחה מזה שהזכירו הרמב"ם, כי יתכן שהביא זאת ע"פ תורת הנסתר - ויעו בגליון "השיעור השבועי" האחרון (מס' 177) שיצא לאור השבוע א"ה, שדיברנו בו שפעמים שהרמב"ם כתב כדברי חזו"ר אע"פ שלא היה ספר חזו"ר בידי, שכידוע נתגלה רק לפני כחמש מאות שנה].

ולכן כל אחד יעשה בזה כמנהג המקום שמתפלל שם [והרמב"ם בעצמו כתב (כהל אישות) שבמקום שהנשים נוהגות ללבוש רדיד על הגוף מלבד המטפחת שעל הראש, הרי שאשה שאינה לובשת הרדיד נחשב לה שעוברת על דת יהודית, וחזין מה כחו של מנהג המקום שאסור לפרוש ממנו].

בברכה רבה להמשך עלייתו בתורה ובירא"ש טהורה,

מאיר סנדר מח"ס דברי מאיר, ועוד פיעה"ק ירושלם ת"ץ

## פורטל התוכן התורני של מורנו הרב שליט"א

< ארכיון גליונות 'דברי מאיר' < ארכיון שיעורי מוה"ר שליט"א < קונטרסים < גלריות < שאלות למוה"ר שליט"א < ועוד

או בלחיצה על הקישור: מכון 'דברי מאיר'

https://5e1c4309dd0b6.site123.me/ נכנסו לכתובת: